Nordland FYLKESKOMMUNE

Vår dato:	31.03.2023
Vår referanse:	23/2422- 2
JournalpostId:	23/19635
Deres dato:	09.02.2023
Deres referanse:	23/1738 23/2736
Org.nr:	964 982 953

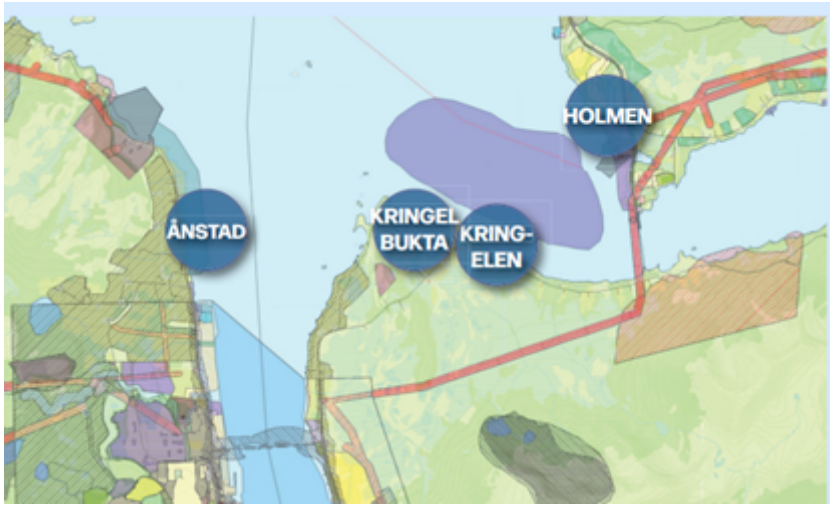
Sortland kommune
Postboks 117

8401 SORTLAND

Innspill til varsel om oppstart av planarbeid og offentlig ettersyn av forslag til planprogram - delvis revisjon av kommuneplanens arealdel - Sortland kommune

Nordland fylkeskommune viser til varsel om oppstart av planarbeid og offentlig ettersyn av forslag til planprogram – delvis revisjon av kommuneplanens arealdel for Sortland kommune. Hensikten med planarbeidet er ifølge forslaget til planprogram å innlemme et nytt havneavsnitt på Kringelen, i kommuneplanens arealdel. Høringsfrist er 31.03.2022.

Vedlagt oppstartmeldingen følger en mulighetsstudie (2019/2021) som vurderer tre områder for havneavsnitt i Sortland; Ånstad, Kringelbukta og Holmen. Planarbeidet gjelder Kringelen, som er et tilliggende område for Kringelbukta.

Figur 1 Utsnitt fra forslag til planprogram

I forslag til planprogram fremkommer det at Sortland Havn KF har bedt Sortland kommune å vurdere et annet alternativ enn det som ligger i gjeldende arealplan og at dette er tatt til følge i kommunal planstrategi. Det vises til at det pågår planarbeid for detaljregulering av havneavsnitt på Ånstad, samt planinitiativ for detaljregulering av havneavsnitt på Kringelen. Kommunen påpeker at utvikling av havneavsnitt bare anbefales på en av de alternative lokalitetene.

Adresse	Postmottak Fylkeshuset 8048 Bodø	Tlf.: E-post: post@nfk.no	Samfunnsutvikling **Plan og analyse** Kristin Marie Singstad Tlf: 75650573
Besøksadresse	Prinsensgate 100		

Med bakgrunn i lov om kulturminner, vegloven, naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven, herunder fylkesplanen og rikspolitiske retningslinjer, gir Nordland fylkeskommune følgende innspill ved oppstart og uttalelse til planprogram.

Merknader: innspill ved oppstart

Forholdet til regionale interesser

Nordland fylkeskommune viser til gjeldende fylkesplan for Nordland 2013-2025, som i kapittel åtte fastsetter mål og retningslinjer for arealforvaltningen i fylket. Målet for arealforvaltningen i Nordland er at den skal være bærekraftig og gi forutsigbare rammer for næringsliv og befolkning, samt at den skal skje på grunnlag av kunnskap og oppdaterte kommuneplaner. Dette for at arealforvaltningen skal skje etter avveining mellom ulike arealbrukshensyn som gjør seg gjeldende.

Planavgrensning

Planområdet har ikke en tydelig planavgrensning. Det er uheldig at omfanget og avgrensningen av planområdet ikke kommer tydelig frem, da dette gjør det mer komplisert å vurdere grad av tiltakets påvirkning på de vesentlige regionale interessene. Planprogrammet viser til flere ulike stedsnavn og en alternativvurdering av plassering av havn. Dette gjør at det blir uklart hvorvidt kommunen mener at det også er aktuelt å plassere havnen i Kringelbukta eller på Holmen. Ut ifra oversendt høringsbrev, så tolker fylkeskommunen det dit hen, at kommunen kun ønsker å vurdere plassering av havn ved Kringelen. Fylkeskommunens uttalelse gjelder derfor kun denne lokaliseringen. Dersom det er aktuelt å legge havneavsnittet på Holmen eller i Kringelbukta ber Nordland fylkeskommune om å få oversendt dokumentene på ny oppstart og høring av planprogram.

Mulighetsstudien

Nordland fylkeskommune viser til mulighetsstudien datert 7.8.2019 og revidert 2021 som er vedlagt planprogrammet. Fylkeskommunen legger til grunn at mulighetsstudien er bakgrunnen for lokalisering av havneavsnittet Kringelen. Mulighetsstudien viser i alt elleve kartfestede lokaliseringer av nytt havneavsnitt. I planprogrammet trekkes det fram at tre områder i mulighetsstudien er vurdert som mindre konfliktfylte. Nordland fylkeskommune vil påpeke at mulighetsstudien setter søkelys på muligheter, og i noen grad på hvilke andre interesser som gjør seg gjeldende innenfor de elleve lokaliseringene. Mulighetsstudien omfatter imidlertid ikke Kringelen som er den lokaliseringen som legges til grunn for planarbeidet. Fylkeskommunen merker seg at mulighetsstudien ikke løfter fram viktige statlige og regionale planer og forskrifter som rammer for mulige tiltak.

Mulighetsstudien har en utforming og vekting som minner om en konsekvensutredning. Mulighetsstudien ser på fordelene og ulempene av lokalisering i lys av egnethet for havna, og tar ikke for seg tiltakets helhetlige påvirkning. Fylkeskommunen er uenig i noe av vektingen av påvirkning på interesser i mulighetsstudien, slik som temaet jordvern. Jordvern har i Kringelbukta fått gul kategori i mulighetsstudien, som i tegnforklaringen betyr *ukjente konsekvenser, usikkert om arealet er dyrkbart.* Fylkeskommunen legger til grunn at gul kategori også gjelder som medium konsekvens. Det kommer fram i mulighetsstudien at Kringelbukta har 76 dekar fulldyrka mark, fire dekar overflatedyrka og tolv dekar innmarksbeite. Fylkeskommunen er kritiske til at 76 dekar fulldyrka mark regnes som medium alvorlighetsgrad. Når mulighetsstudien legges i grunn for at Kringelen vurderes som en mulig plassering av ny havn er det uheldig at betydningen for jordvernet ikke har fått sterkere vekting.

En konsekvensutredning skal følge en metodikk for kartlegging og vurdering av et bredere utvalg relevante utredningstema for å oppfylle utredningsplikten i henhold til forskrift om konsekvensutredning.

Fylkeskommunen ber Sortland kommune vurdere relevante og realistiske alternative lokaliseringer, i tråd med forskrift om konsekvensutredninger §19. Bruker kommunen samme metodikk for å konsekvensutrede de ulike alternative lokaliseringene kan dette bidra til å belyse de ulike fordelene og ulempene ved lokaliseringene. Fylkeskommunen ber kommunen synliggjøre valg av metodikk, se uttalelse til forslag til planprogram under.

Revidering av kommuneplanens arealdel (KPA)
I forarbeidene til plan- og bygningsloven, under overskriften til §11-5 Kommuneplanens arealdel står det:

Kommunen skal ha en arealplan for hele kommunen som del av kommuneplanen (kommuneplanens arealdel), jf. pbl. § 11–1. Planen skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen som behandles i samfunnsdelen og hvilke utslag og behov dette gir for arealbruken, og hvordan arealene samlet sett bør disponeres for å løse oppgaver og behov som avklares i samfunnsdelen, jf. herunder formål og hensyn i §§ 1–1 og 3–1. En samlet arealplan er nødvendig for å sikre en planmessig og forsvarlig arealutnytting, og for å beskytte arealene mot uoverveide arealinngrep og uhensiktsmessig bygge- og anleggsvirksomhet mv.

I gjeldende arealdel er det avsatt formål for framtidig havneavsnitt på Ånstad, der arbeidet med en detaljregulering er pågående. Fylkeskommunen mener det er uheldig at det startes en planprosess for å revidere en kommuneplanens arealdel for et avgrenset tiltak. Fylkeskommunen vil også påpeke at de to aktuelle lokalitetene for nytt havneavsnitt, Ånstad og Kringelen, ligger nært hverandre, og at om Kringelen reguleres inn i KPA vil det beslaglegge store områder som tidligere ikke har vært brukt til næringsformål. Dersom kommunen mener at det er behov for ytterligere en havn i umiddelbar nærhet til Sortland havn og etter hvert Ånstad, så ber vi om at dette begrunnes videre i planarbeidet.

Forholdet til kommunens egne planer
Nordland fylkeskommune viser til kommuneplanens samfunnsdel for Sortland kommune, vedtatt februar 2022, samt til klimaplan for Sortland som for tiden er på høring med høringsfrist 10.04.2023. Kommuneplanens samfunnsdel er lagt inn som ramme for planarbeidet, jamfør planprogrammet, klimaplan for Sortland er ikke det. Vi ber om at planarbeidene ses i sammenheng.

Samfunnsdelen sier at Sortland kommune skal kutte utslipp med 60 prosent innen 2030. Dette er et ambisiøst klimamål, som etterlater lite rom for unntak om målet skal nås. Nordland fylkeskommune gjør kommunen oppmerksom på at det vil være vanskeligere å nå egne mål fra kommuneplanens samfunnsdel dersom en ikke tar hensyn til at utbygging både på Ånstad og eventuelt Kringelen vil føre til et vesentlig større klimaavtrykk. Administrasjonen legger i planprogrammet side 3 til grunn at kun en av lokasjonene vil anbefales. Dette siden mye uberørt natur vil bli bygget ut. For å nå målene vedtatt gjennom KPS anbefaler vi kommunen om å eventuelt utarbeide et klimaregnskap videre i planprosessen, for å kartlegge klimagassutslippene som kan følge av en eventuell utbygging både på Ånstad og Kringelen. Arealenes klimaavtrykk som følge av egenskapene ved dem bør også inngå i en slik vurdering.

Videre viser Nordland fylkeskommune til følgende punkter under overskriften *Disse strategiene for langsiktig arealutvikling skal bygge opp under målene i planen* fra kommuneplanens samfunnsdel for Sortland kommune:

> *2: Sortland tettsted og Strand (gjeldende byplanområder) prioriteres for utvikling av bolig- og næringsområder. Sigerfjord har flere stedegne kvaliteter som skal søkes utviklet videre. Det gjelder styrking av mangfold i boligtilbudet, tilrettelegging av kollektivtransport og gang- og sykkelveier.*
>
> *5: Ved avsetting av nye arealer til bolig eller næring skal det vektlegges kvaliteter som bruk av eksisterende sosial og teknisk infrastruktur, mulighet for grønn mobilitet, nærhet til rekreasjonsområder og samlet folkehelsegevinst for Sortlandssamfunnet.*
>
> *6: En skal vurdere alternativ lokalisering av havneområde som gjør Sortland i stand til fortsatt å være et regionalt og nasjonalt grønt og blått knutepunkt, som bidra til utvikling av fangst og havbruksnæringen og som er et naturlig sted for lokalisering av en Blå Hub.*

Kringelen er ikke blant stedene nevnt som utviklingsområde for Sortland kommune, og har lite eksisterende infrastruktur tilknyttet dette området. De klimautslippene som vil følge i form av transport, utbygging, nedbygging av myr, samt lokalisering lenger borte fra Sortland by enn det Ånstad er, vil være betydelige. Fylkeskommunen ber derfor om at dette utredes særskilt i den videre planprosessen.

Det vises til arealpolitiske retningslinjer fra Kapittel 8.2 *By og tettstedsutvikling:*

a) *Utbygging av boligområder og arbeidsplasser skal i hovedsak skje innenfor de etablerte by- og tettstedsstrukturene. I arealplanleggingen skal transformasjon og fortetting i by- og tettsted og rundt kollektivknutepunkter vurderes som virkemidler for å unngå uønsket spredning av bebyggelse.*
c) *Byer og tettsteder skal utvikles slik at livskvalitet og helse fremmes gjennom god stedsforming, attraktive og tilgjengelige utearealer, og infrastruktur som fremmer miljøvennlig transport.*

Kapittel 8.4 *Næringsutvikling:*
a) *Arealplanleggingen skal sikre næringslivets behov for forutsigbarhet og legge til rette for utbyggingsareal, ressursgrunnlag og infrastruktur som vei, vann, kraftlinjer og bredbånd.*

Kapittel 8.6 *Klima og klimatilpasning:*
a) *Kommunene oppfordres til å belyse sårbarhet for og tilpasning til klimaendringer ved rullering av klima- og energiplaner.*
d) *Ved planlegging av boliger og fritidsboliger oppfordres kommunene til å vurdere plassering, utforming og størrelse slik at energibehovet er lavest mulig.*
e) *Energibruk og tilrettelegging for nye miljøvennlige energiløsninger, skal være et gjennomgående perspektiv i kommuneplaner og planer som legger til rette for utbygging.*

Plankrav

Nordland fylkeskommune viser til at det i planprogrammet står nevnt:

> *Formålet med konsekvensutredningen er å gi en vurdering og beskrivelse av hvilke virkninger planen vil få for miljø og samfunn. Konsekvensutredninger i forbindelse med kommuneplanen er normalt en vurdering på overordnet nivå. Men ettersom denne delvis revisjonen omhandler et mulig nytt havneavsnitt på Kringelen bør utredningen være tilstrekkelig detaljert, for å videre kunne gi byggetillatelse for tiltak i det nye havneområdet.*

Fylkeskommunen viser til plan- og bygningslovens § 12-1:

> *For gjennomføring av større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, kreves det reguleringsplan. Tillatelse etter § 20-2, jf. 21-4 for slike tiltak, kan ikke gis før det foreligger reguleringsplan.*

Fylkeskommunen vurderer på denne bakgrunnen at en burde påregne med at et havneområde som varslet, på grunn av omfang, lokaliseringen og berørte arealbruksinteresser kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

Akvakultur og fiskeri

Reguleringsplan for Holmen som ble vedtatt i fjor høst legger til rette for akvakulturanlegg i sjø ved Holmen industriområde. I dette sjøområde er det planlagt å etablere et flytende anlegg med slaktemerder. Her er planen at slakteklar laks oppbevares før den føres inn i slakteriet, som er under bygging.

Fiskeridirektoratet har kartlagt kystnære fiskeridata i, eller i nærheten av, samtlige alternativer for lokalisering av nytt havneavsnitt. På Lilandsgrunnen er det kartlagt gyteområde for torsk som gyter fra januar til mail. Her er også kartlagt fiskeplass med passive redskap. I Sortlandssundet er det registrert fiskeplasser etter kveite samt oppvekstområder for flere arter. Nærmere om avgrensning og informasjon om fiskeridataene finnes i Fiskeridirektoratets kartløsning.

Ved revidering av kommuneplanens arealdel for tilrettelegging av nytt havneavsnitt forventer fylkeskommunen at utbyggingen og drift av havneområde skjer i samråd med akvakulturnæringen. Dette for å sikre at negative konsekvenser for driften ved akvakulturanlegget og de kartlagte fiskeriinteressene, unngås. Det er positivt at planprogrammet legger opp til bred medvirkning, både av fiskeri- og akvakulturinteressene.

Nordland fylkeskommune viser til følgende arealpolitiske retningslinje fra fylkesplanens kapittel 8.5 *Kystsonen:*

k) I gyte- og oppvekstområder for fisk skal det ikke igangsettes virksomhet som kan skade disse områdene. Hensynet til marint biologisk mangfold skal vektlegges i forvaltningen. Slike områder, samt viktige fiskeområder skal avsettes i kommuneplanen.

Mineralogiske interesser

Nordland fylkeskommune viser til at det er skjellsandforekomster utenfor Kringelen. Vi viser til avsnittet om konsekvensutredninger, der vi ber om at marine forhold, herunder påvirkning på bløtbunnsfauna, skjellsandforekomsten og gytefeltet innlemmes i konsekvensutredningen. Vi ber

videre om at hvordan tiltaket skal utformes, og spesielt hvordan inngrep i skjellsandforekomsten, spesifiseres, innen planen legges ut på høring og offentlig ettersyn.

Nordland fylkeskommune vil gjøre utbygger oppmerksom på at opptak av korallsand i forbindelse med utbygging er konsesjonspliktig. Dersom massene er over marbakken eller grunnere enn to meters dyp, så er tillatelse nødvendig i henhold til mineralloven. For samlet uttak på mer enn 10 000 kubikkmeter kreves det driftskonsesjon fra Direktoratet for mineralforvaltning jamfør mineralloven § 43. Uttak mindre enn dette krever tillatelse fra kommune, men er meldepliktig til Direktoratet for mineralforvaltning dersom uttaket overstiger 500 kubikkmeter. For uttak som er utenfor marbakken eller dypere enn to meter, kreves det konsesjon for opptak i henhold til havbunnsmineralloven, jamfør havbunnsmineralloven §1-3. I slikt tilfelle søkes det om konsesjon for opptak av korallsand til fylkeskommunen, der endelig konsesjon tildeles i fylkestinget.

Kulturminner og kulturmiljø

Utbyggingsområdet på Kringelen er ikke endelig kartfestet i planprogrammet. Det er derfor ikke kunnskapsgrunnlag for å kunne vurdere hvorvidt den foreslåtte endringen i arealbruk innebærer konflikt mht. automatisk fredete kulturminner.

Det kan ikke igangsettes utbygging før forholdet til automatisk fredete kulturminner er endelig avklart.

Automatisk fredete kulturminner i området

Fylkeskommunen gjennomførte høsten 2021 et arkeologisk registreringsarbeid i forbindelse med planlagt område for ny havn i Kringelbukta og på Kringelen. Det ble gjort funn av en stor mengde automatisk fredete steinalderlokaliteter. Disse lokalitetene er ikke endelig kartfestede, og undersøkelsesområdet er derfor ikke avklart jf. undersøkelsesplikten som fremgår av kulturminnelovens § 9. Det er høyt potensial for flere funn av automatisk fredete kulturminner i området, det reelle antallet kulturminner er ikke endelig kjent.

Avklaring av eventuelle konflikter med kulturminner

Ønsker kommunen allerede på kommuneplanstadiet en fullstendig avklaring av alle eventuelle konflikter jf. kulturminneloven § 9, er dette fullt mulig. Vi viser til Ot.prp. nr. 51, s. 36:

> *"Systemet vil innebære at en kommune kan få frigitt områder til utbygging gjennom behandling av kommuneplanen. Det vil være opp til kommunen å vurdere hvorvidt en ønsker å bruke ressurser til å undersøke kulturminneinteressene slik Kml § 9 forutsetter, allerede i forbindelse med utarbeiding av kommuneplanen. I tilfelle dette ønskes, vil kommunen på vanlig måte bære kostnadene i medhold av Kml § 10."*

Dersom kommunen ønsker at det arkeologiske registreringsarbeidet skal ferdigstilles, fordrer dette at fylkeskommunen får oversendt den endelige planavgrensningen, og at kommunen bestiller befaringen av oss så snart som mulig. Fylkeskommunen har allerede svært mange arkeologiske feltarbeider som skal gjennomføres feltsesongen 2023, og kan ikke ta imot nye bestillinger sent i feltsesongen.

Bestemmelser og planbeskrivelse

Det forutsettes at kulturminnene tas inn i det videre planarbeidet, og at det settes krav til regulering slik at forholdet til automatisk fredete kulturminner kan avklares gjennom reguleringsplan.

Merk at ingen utbyggingsområder er avklart i forhold til automatisk fredete kulturminner dersom dette ikke eksplisitt er avklart med vedkommende kulturmiljømyndighet. Dette mangler i gjeldende kommuneplanens arealdel, og bør tas inn som en egen bestemmelse for tydeliggjøring og forutsigbarhet i planleggingen.

Følgende tekst må bli tatt med i planbeskrivelsen:

«*Lov om kulturminner gjelder uavkortet i hele kommunen, jr. § 3, 1. ledd:*

"Ingen må uten at det er lovlig etter § 8 sette i gang tiltak som er egnet til å skade ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminner eller fremkalle fare for at dette kan skje."

jr. § 8, 1.ledd:

"Vil noen sette i gang tiltak som kan virke inn på automatisk fredete kulturminner på en måte som er nevnt i § 3 første ledd, må vedkommende tidligst mulig før tiltaket planlegges iverksatt melde fra til vedkommende myndighet eller nærmeste politimyndighet. Vedkommende myndighet avgjør snarest mulig om og i tilfelle på hvilken måte tiltaket kan iverksettes. Avgjørelsen kan påklages til departementet innen 6 uker fra underretning om vedtaket er kommet fram til adressaten.»

Vedkommende myndighet er Nordland fylkeskommune.»

Kulturminner under vann

Siden planen omfatter sjøbunn, viser vi til egen marinarkeologisk uttalelse fra Norges arktiske universitetsmuseum. Vi forutsetter at deres uttalelse tas inn i det videre planarbeidet.

Samiske kulturminner

Sametinget er ansvarlig for forvaltningen av samiske kulturminner: vi viser til egen uttalelse fra Sametinget.

Vi har foreløpig ingen ytterligere kulturminnefaglige innspill til oppstartsvarselet, og vil gi endelig uttalelse når planforslaget foreligger.

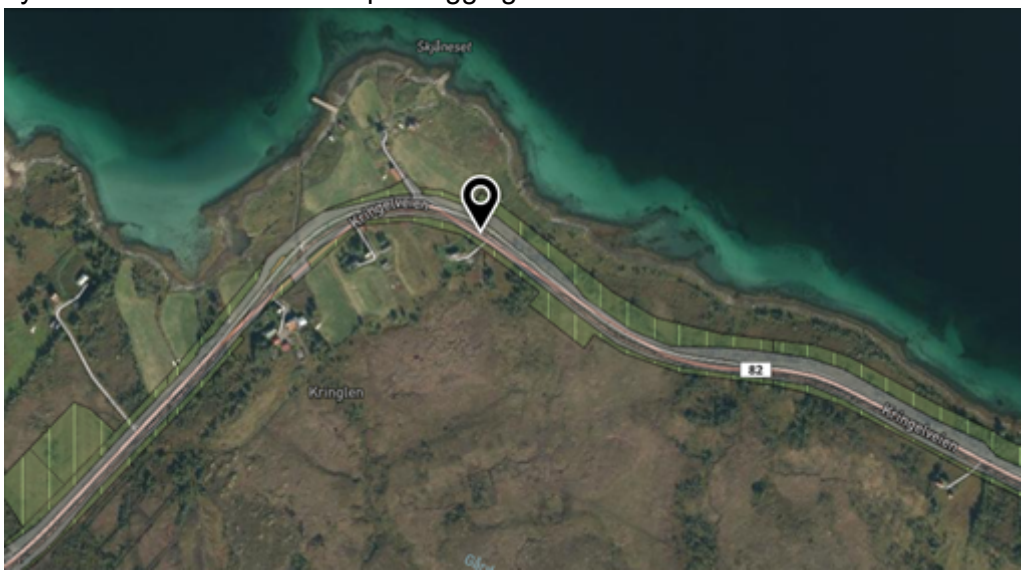
Fylkesveg

Nordland fylkeskommune eier og forvalter fv. 82 som vil inngå som en del av planområdet. Vegfaglige interesser på nåværende stadium er først og fremst adkomst til planområdet. Vi skal ivareta framkommelighet og trafikksikkerhet langs fylkesvegen.

Fartsgrensen på fv. 82 forbi planområdet er 80 km/t. Vegen har en ÅDT (årsdøgntrafikk) på omlag 2300 kjøretøy med 14 % andel tunge kjøretøy, ifølge vegkart.no.

Nordland fylkeskommune har nylig vedtatt revidert *Rammeplan for avkjørsler og byggegrense langs fylkesveg i Nordland.* På den aktuelle strekningen av fv. 82 er det holdningsklasse «streng», som innebærer at generell byggegrense her er 50 meter.

I utgangspunktet skal det være mulig å etablere avkjørsel/kryss fra fv. 82 til et havneanlegg på Kringelen som er i henhold til vegnormal N100. Det er imidlertid verdt å merke seg at gjeldende reguleringsplan for fv82 («FV 82 Sortland – Risøyhamn – Parsell A Sortland – Holmen» med plan-ID 2014322) innebærer delvis omlegging av vegtraseen og etablering av gang- og sykkelveg på denne strekningen. Dette er relativt arealkrevende, og det er viktig at denne reguleringsplanen hensyntas i en eventuell videre planlegging.

Det er regulert gang- og sykkelveg forbi området, men det er usikkert når denne planen eventuelt kommer til å realiseres. Slik situasjonen er i dag er det ikke tilrettelagt for myke trafikanter på strekningene fra Sortland/Strand og Maurnes til Kringelen. Nordland fylkeskommune antar at mesteparten av den daglige trafikken til og fra havneanlegget innebærer godstransport, og at det vil være relativt få ansatte som har havneanlegget som sin arbeidsplass, men det er uansett uheldig at det ikke er tilrettelagt for myke trafikanter.

Vår uttalelse gjelder i utgangspunktet kun Kringelen, men dersom kommunen fortsatt vurderer andre lokaliteter så anbefaler vi at trafikkanalysen belyser hvor mye tungtrafikk som må passere flaskehalser som Sortlandsbrua og rundkjøringen ved bruk av de forskjellige lokalitetene (f.eks. Kringelen og Ånstad). Som det står i planprogrammet er det viktig at egnede arealer til *effektive* logistikknutepunkter som havner avklares i plan. Kommunen har informert om at det ventes et planinitiativ for samme formål på Ånstad, og at planavdelingen vurderer muligheten for parallell behandling. En løsning med to eller flere havner i kommunen vil trolig medføre unødvendig økning i trafikkmengde med tungtransport mellom havnene. Dette er noe som også bør belyses i trafikkanalysen.

<u>Friluftsliv</u>
Det er registrert et svært viktig friluftsområde Kringelneset (Id: FK00003701) nært planområdet øst for Kringelen. Ettersom det ikke er et tydelig avgrenset planområde ber fylkeskommunen om at utbyggingsformålet ikke vil overlappe med friluftsområdet. Ettersom havnen vil være et større tiltak som vil medføre mye trafikk til og fra området er det likevel naturlig å anta at friluftsområdet vil bli påvirket av tiltaket. Fylkeskommunen ber om at påvirkning på friluftslivsverdiene innenfor planområdet/influensområdet legges inn som et tema i konsekvensutredningen. Vi ber om at påvirkning av friluftsområdet utredes både etter trafikk på land og til havs.

Fylkeskommunen viser til følgende arealpolitiske retningslinje fra kapittel 8.3 *Naturressurser, kulturminner og landskap:*

c) Viktige friluftslivsområder, lokalt og regionalt, skal sikres som ressurs og grunnlag for å ivareta de unike mulighetene Nordland har som aktivitets og opplevelsesarena.

Naturmangfold

Sør for fylkesveg 82 ligger en stor sammenhengende myr som i Naturbase er registrert med områdenavnet Kringelmyran/Strandmyran og ID: BN00067906. Kringelmyran/Strandmyran er registrert som en intakt lavlandsmyr og er et stort sammenhengende myrområde, det største urørte i Sortland. Områdebeskrivelsen er svært mangelfull, men lokaliteten ligger likevel i Naturbase på grunn av stort potensiale for å finne naturverdier. Kringelmyran/Strandmyran er registrert med verdi viktig. En rekke arter i vår flora og fauna har myra som sitt eneste levested. Mange av disse artene kan være sjeldne og omfattes av rødlista, det gjelder spesielt karplanter og insektarter, men også mange fuglearter. Det er svært lite kunnskapsgrunnlag for denne myra og det er derfor behov for en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget jf. § 8 i naturmangfoldloven.

I havet rett utenfor planområdet ligger et middels stort bløtbunnsområde med navnet Kringelen. Denne har ID BM00120239 i naturbase og er av naturtypen bløtbunnsområder i strandsonen. Den registrerte naturtypen har verdi viktig. Bløtbunnsområder utgjør viktige beiteområder for fugl og fisk. Det er registrert flere fuglearter i området som er på norsk rødliste for arter. Eksempler er svarthalespove (CR kritisk truet), storspove (EN sterkt truet), fiskemåke (VU sårbar), tjeld (NT nær truet) og teist (NT nært truet).

Fylkeskommunen viser til følgende arealpolitiske retningslinjer fra fylkesplanen kapittel 8.3 *Naturressurser, kulturminner og landskap:*

a) Landskap som kulturelt, miljømessig og sosialt element, skal være en integrert del av arealplanleggingen. Det skal tas hensyn både til helhetlige landskapsrom og landskapselementer.
b) Viktige naturområder må forvaltes slik at områdenes kvalitet ikke forringes. Naturmangfoldet bør være kartlagt som grunnlag for kommunal planlegging.
k) Hensynet til lokale bestander av viltarter og innlandsfisk, samt deres leveområder, skal ivaretas i kommunenes arealplanlegging.

Vannforskriften

Nordland fylkeskommune viser til at hverken planprogrammet eller mulighetsstudien legger vannforskriften som føring for planarbeidet. Planen berører vannforekomsten Sortlandssundet Nord Ytre, med vannforekomstID 0365010602-2-C. Regional plan for vannforvaltning i Nordland og Jan Mayen vannregion 2022-2027 legger føringer for forvaltningen av vannforekomstene i vannregionen. Vannforskriftens §§ 4-7 definerer miljømål for vannforekomstene, og vannforvaltningsplanen har fastsatt de konkrete miljømålene. Av vannforskriftens § 4 fremgår at det ikke er tillatt å forringe miljøtilstanden i vannforekomstene, og dersom tilstanden er dårligere enn god tilstand skal det gjøres tiltak for å forbedre tilstanden.

Planarbeidet må utrede hvilken effekt planen vil ha på miljøtilstanden i berørte vannforekomster, og om det vil ha konsekvenser for oppnåelsen av miljømålene. Dersom planforslaget vil kunne påvirke måloppnåelsen må det gjøres en egen vurdering etter vannforskriftens § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep.

Vannforvaltningsplanen inneholder planretningslinjer for å unngå forringelse av miljøtilstanden i vann og for å bidra til å nå miljømålene fastsatt i planen (kapittel. 2.3). Hensikten med retningslinjene er å inkludere vann på et tidlig stadium i kommunens samfunns- og arealplanlegging og oppnå helhetlig vannforvaltning etter vannforskriften.

Informasjon om vannforekomster finnes på www.vann-nett.no/portal/. For mer informasjon om den regionale planen, vannområdene i fylket og videre veiledning, viser vi til vannportalens regionale side og den nasjonale vannportalensiden.

Nordland fylkeskommune viser til følgende arealpolitiske retningslinje fra fylkesplanen kapittel 8.3. *Naturressurser, kulturminner og landskap:*

l) Forvaltning med tanke på å sikre god vannkvalitet i sjøer, elver, grunnvann og kystvann, skal ivaretas gjennom ei helhetlig arealplanlegging, hvor kommunene bør utarbeide helhetlige vannmiljøplaner.

Uttalelse til planprogram

I forslag til planprogram fremmes del forslag til utredningstema for del A (tiltaksområdet for nytt havnavsnitt) og del B (influensområde).

Rammer for planarbeidet

Nye nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging vil legges fram i løpet av første halvår 2023. Vi ber kommunen legge disse forventningene til grunn for det videre planarbeidet.

Nordland fylkeskommune viser til at regionale planer og føringer ikke er lagt til som rammer for planarbeidet, herunder fylkesplan for Nordland 2013-2025, regional transportplan 2022-2033, og regional plan for vannforvaltning 2022-2027. Dette er uheldig, og vi ber om at planene legges til grunn for arbeidet før planprogrammet vedtas.

Konsekvensutredning

Overordnede planer etter plan og bygningsloven faller inn under forskrift om konsekvensutredning (KU-forskriften). Her heter det at konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen, og være relevant for de beslutninger som skal tas. Forslag til program viser hvilke utredningstema kommunen har vurdert som relevant for dette planarbeidet.

Nordland fylkeskommune viser til temaene til konsekvensutredning. Her er maritime forhold nevnt som et av utredningstemaene. Vi ber om at også marine forhold, herunder påvirkning på bløtbunnsområdet, skjellsandforekomsten og gytefeltet innlemmes i konsekvensutredningen. Videre ber vi om at friluftsliv legges inn som et tema i konsekvensutredningen.

I KU-forskriftens § 21 gis det en oversikt over aktuelle utredningstema. Vi ber kommunen vurdere å inkludere en vurdering av flere temaer i planprogrammet for Sortland havn, herunder naturmangfold, jf. naturmangfoldloven, økosystemtjenester, nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål, kulturminner og kulturmiljø, friluftsliv, landskap, forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy), vannmiljø, jf. vannforskriften, jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser, samisk natur- og kulturgrunnlag, transportbehov, energiforbruk og energiløsninger, beredskap og ulykkesrisiko, virkninger som følge

av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred samt arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet.

Kommunens vurdering av temaene bør komme frem av planprogrammet.

Metodikk

Planer for medvirkning er omtalt på side ti i planprogrammet. Fylkeskommunen ber om at metoden(e) som blir brukt beskrives detaljert for å sikre etterprøvbarhet og forståelse i planprosessen. Det anbefales at relevant litteratur benyttes for planer etter plan- og bygningsloven fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2021).

I henhold til forskrift om konsekvensutredninger § 14 skal planprogrammet inneholde en beskrivelse av:

a) *Planen eller tiltaket, det berørte området og de problemstillingene som i den konkrete saken anses viktige for miljø og samfunn*
b) *Forholdene som etter kapittel 5 (innholdet i KU-en) skal utredes, og hvilke metoder som er tenkt benyttet for å skaffe nødvendig kunnskap*
c) *Relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen*
d) *Plan- eller søknadsprosessen, med frister i prosessen, deltakere og plan for medvirkning fra særlig berørte grupper og andre.*

Planprogrammet eller meldingen skal også inneholde kart over det berørte området.

Metoden for hvordan konsekvensutredningen skal utføres kommer ikke fram av planprogrammet for delvis revisjon av kommuneplanens arealdel for Sortland. Fylkeskommunen ber om at dette innlemmes før planprogrammet vedtas.

Miljødirektoratet har utarbeidet en digital veileder til konsekvensutredninger for klima og miljø, som inneholder anerkjente metoder for å beregne virkninger av planer og tiltak på klima og miljø. Metoden omfatter disse miljøtemaene: Naturmangfold, landskap, kulturmiljø, friluftsliv, forurensning, klimagassutslipp, vannmiljø og økosystemtjenester. Det anbefales å benytte denne veilederen, som finnes her: Konsekvensutredninger for klima og miljø - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Kulturminnefaglige mangler i planprogram og mulighetsstudie

De automatisk fredete kulturminnene i Kringelbukta fremgår ikke av mulighetsstudien som ble revidert i 2021, og omtales ikke i planprogrammet eller i saksfremlegget. Dette er mangelfullt. Kommunen oppfordres til å søke Riksantikvaren om innsyn i Askeladden (den nasjonale kulturminnedatabasen): http://askeladden.ra.no/sok/ I databasen er det beskrivelser og kartfesting av de kjente kulturminnene i kommunen. Det forutsettes videre at de automatisk fredete kulturminnene fremgår av det kommende plankartet, med hensynssoner og tilhørende retningslinjer.

Veiledning

Fylkeskommunen skal i henhold til plan- og bygningsloven § 3-2 bistå og veilede kommunene i deres planoppgaver. Konsulent og kommune oppfordres til å ta kontakt med aktuelle

saksbehandlere ved behov. Det vises til planveiledning på vår nettside https://www.nfk.no/tjenester/planer-og-planlegging/veiledning-rad-og-bistand-i-plansaker/. Det vises også til regjeringens nettsted www.planlegging.no

Kontaktinformasjon

Fag	Kontaktperson	Kontaktinformasjon
Kulturminner	Stine Grøvdal Melsæther	stigro@nfk.no
Fylkesvei	Torbjørn Ytrehus Moldestad	tormol@nfk.no
Naturmangfold	Jan Georg Gulstad	jangul@nfk.no
Mineraler	Even Sunnanå Nikolaisen	evnik@nfk.no
Plan og øvrig	Kristin Marie Singstad	krisin@nfk.no

Med vennlig hilsen

Silje Charlotta Wästlund
faggruppeleder for plan og analyse

Kristin Marie Singstad
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Norges arktiske universitetsmuseum	Postboks 6050 Langnes	9037	TROMSØ
Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ

Vedlegg:	DokID
Arkeologisk forundersøkelse - Sortland havn - Kringelen - Sortland - 2021 (1)	818009